

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MARDİN MİDYAT BELEDİYESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7.	DENETİM BULGULARI	11

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu.....	3
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7

KISALTMALAR

LTD.ŞTİ.

TL

SGK

KDV

TAKBİS

TBB

KHK

Limited Şirket

Türk Lirası

Sosyal Güvenlik Kurumu

Katma Değer Vergisi

Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi

Türkiye Belediyeler Birlięi

Kanun Hükümünde Kararname

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Bazı Harcamaların Duran Varlık Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi
2. Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlık Hesapları İçin Amortisman Ayrılmaması
3. İstihdam Edilen İşçiler İçin Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması
4. Enflasyon Düzeltmesi Hesabının Kullanılmaması

B. Diğer Bulgular

1. İlk Madde ve Malzemelerin Toplu Olarak Yıl Sonunda Giderleştirilmesi
2. Mahalli İdare Birliklerine Aktarılan Payların Doğrudan Giderleştirilmesi
3. Belediye Meclisi Tarafından Başkan ve Encümene Mevzuata Aykırı Yetki Verilmesi
4. Belediye Tarafından Kiraya Verilen Bazı İş Yerlerinin İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması
5. Mevzuat Gereği Kurulması Zorunlu Teftiş Kurulu Müdürlüğünün İhdas Edilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Midyat Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Midyat Belediyesinin karar organı olan belediye meclisi, biri belediye başkanı olmak üzere 32 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan başkana bağlı birim belirlenmemiştir. Başkana bağlı memurlar arasından atanan 3 başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından atanan başkan yardımcısı yoktur. Belediyenin 24 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	311	126
Sözleşmeli Personel	0	0
Kadrolu İşçi	154	70
Geçici İşçi	0	0
Toplam	465	196
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	182	182

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 3 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre

yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Midyat Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Midyat Belediyesinin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	48.400.000,00	20.000.000,00	78.974.889,00	78.818.344,35	156.544,65	0,00
02	S.G.K Devlet Primi Giderleri	0,00	8.825.000,00	0,00	14.017.000,00	11.141.635,36	2.875.364,64	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	119.725.000,00	163.222.461,97	306.178.572,97	292.944.829,17	13.233.743,80	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	5.300.000,00	0,00	5.300.000,00	4.822.662,01	477.337,99	0,00
05	Cari Transferler	0,00	17.400.000,00	0,00	24.146.000,00	22.439.299,52	1.706.700,48	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	42.800.000,00	50.000.000,00	49.056.000,00	20.375.353,12	28.680.646,88	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	100.000,00	0,00	100.000,00	0,00	100.000,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	100.000,00	0,00	100.000,00	0,00	100.000,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	22.100.000,00	0,00	20.100.000,00	0,00	20.100.000,00	0,00
10	Erişilebilirlik Ödeneği	0,00	250.000,00	0,00	250.000,00	0,00	250.000,00	0,00
Toplam		0,00	265.000.000,00	233.222.461,97	498.222.461,97	430.542.123,53	67.680.338,44	0,00

Midyat Belediyesinin 2023 mali yılı bütçesi ile 265.000.000,00 TL ödenek öngörülmuş olup yıl içinde eklenen ödenekle (233.222.461,97) birlikte 2023 yılı ödenek toplamı 498.222.461,97 TL olmuştur. Yıl içinde 430.542.123,53 TL bütçe gideri yapılmış, 67.680.338,44 TL ödenek iptal edilmiştir.

Midyat Belediyesinin 2023 yılı Bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde 265.000.000,00 TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 265.000.000,00 TL gelir

tahmini öngörölmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki borçlanma, borç ödemeleri ve likidite amaçlı banka hesabında tutulan nakit karşılığı ile gösterilen ile giderilmiş olup bütçe denklığı sağlanmıştır.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Ek Bütçe (TL)	Toplam Gelir Bütçesi (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	43.140.000,00	6.759.485,86	56.050.640,84	51.024.472,40	0,00	51.024.472,40	91
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	17.750.000,00	1.141.987,48	2.004.502,92	863.087,44	0,00	863.087,44	43
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	119.000.000,00	0,00	111.946.917,50	111.946.917,50	0,00	111.946.917,50	100
05- Diğer Gelirler	200.490.000,00	0,00	167.403.609,39	167.403.609,39	0,00	167.403.609,39	100
06- Sermaye Gelirleri	4.620.000,00	2.065,00	17.665.613,60	17.665.613,60	0,00	17.665.613,60	99
08- Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	385.000.000,00	7.903.538,34	355.073.349,25	348.903.700,33	0,00	348.903.700,33	98

Buna göre 2023 yılında net bütçe geliri % 98 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%91) seviyelerinde gerçekleşirken, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%43) beklenenin altında, sermaye gelirleri (%99) ile alınan bağış ve yardımlar (%100) ve diğer gelirler (%100) beklenen oranda gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	78.974.889,00	78.818.344,35	99,80
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	14.017.000,00	11.141.635,36	79,42
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	306.178.572,97	292.944.829,17	95,50
04- Faiz Gideri	5.300.000,00	4.822.662,01	90,95
05- Cari Transferler	24.146.000,00	22.439.299,52	92,90
06- Sermaye Giderleri	49.056.000,00	20.375.353,12	41,50

07- Sermaye Transferleri	100.000,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	100.000,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	20.100.000,00	0,00	0,00
10-Erişilebilirlik Ödeneği	250.000,00	0,00	0,00
Toplam	498.222.461,97	430.542.123,53	

Buna göre 2023 yılında bütçe giderleri % 86,41 seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer gider kalemleri beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	19.464.259,26	27.209.826,04	51.024.472,40	0,40 (%40)	0,88 (%88)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	5.690.152,76	489.698,09	863.087,44	-0,91 (%91)	0,76(%76)
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	28.154.667,36	42.510.613,38	111.946.917,50	0,51(%51)	1,63(%163)
Diğer Gelirler	53.134.311,39	132.107.179,36	167.403.609,39	1,49(%149)	0,27(%27)
Sermaye Gelirleri	1.490.721,10	3.162.530,63	17.665.613,60	1,12(%112)	4,59(%459)
Toplam	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Net Toplam	107.934.111,87	205.479.847,50	348.903.700,33	2,61 (%261)	8,13 (%813)

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 143.423.852,83 TL'lik (%69,50) artış göstermiştir. Bu çerçevede; sermaye gelirlerinde 14.503.082,97 TL (%450) artış olmuştur, vergi gelirlerinde 23.814.646,36 TL (%87,50), Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinde 373.389,35 TL (%76,39) Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirlerinde 69.436.304,12 TL (%160,15) ve diğer gelirlerde 35.296.430,03 TL (%26,50) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artışın büyük oranda vergi gelirleri ve merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylarının artmasından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oram (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oram (%) [E=(C- B)/B]
Personel Giderleri	22.828.831,70	39.548.521,42	78.818.344,35	0,73(%73)	0,99(%99)
SGK Devlet Prim Giderleri	3.545.869,23	6.699.996,66	11.141.635,36	0,89(%89)	0,66(%66)
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	71.962.611,24	116.158.667,30	292.944.829,17	0,61(%61)	1,52(%152)
Faiz Giderleri	1.241.133,15	2.962.950,47	4.822.662,01	1,39(%139)	0,63(%63)
Cari Transferler	2.838.735,60	6.773.352,49	22.439.299,52	1,39(%139)	2,31(%231)
Sermaye Giderleri	9.967.765,85	21.969.238,48	20.375.353,12	1,20(%120)	-0,07(%7)
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	112.384.978,39	194.112.726,82	430.542.123,53	6,21(%621)	6,04(%604)

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 236.429.396,71 TL (%121,69) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2023 yılında personel giderlerinin 39.269.822,93 TL (%99,27) ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 4.441.638,70 TL (%65,53) arttığı görülmektedir. Personel harcaması niteliğindeki bu giderlerin artışı personel maaşlarına yapılan ücret artışlarından kaynaklanmıştır. Mal alım ve hizmet giderlerinde 176.786.161,87 TL'lik (151,60), faiz giderlerinde 1.859.711,54 TL'lik (%62,50) ve cari transferlerde 15.665.947,03 TL'lik (225,38) bir artış olmuş, buna karşın sermaye giderlerinde 1.593.885,36 TL'lik (%8,39) azalış olmuştur. Mal ve hizmet alım giderlerinde yaşanan artışın sebebi, yıl içerisinde maliyet fiyatlarında yaşanan artışlarından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 37.297.399,14 TL, Faaliyet Geliri 33.678.649,99 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 3.618.749,15 TL olarak gerçekleşmiştir.

Midyat Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Personel LTD.ŞTİ	10.000 TL	10.000 TL	100
2	Şehircilik San. ve Tic. A.Ş.	50.000 TL	50.000 TL	100
3	Midyat sanat kültür ve turizm AŞ.	50.000 TL	50.000 TL	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Midyat Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar

- 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
- 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilecektir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların

önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

---

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

1. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.
2. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.
3. Personelin işe alınması, yer değiştirilmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.
4. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

5. Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.
6. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.
7. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir.
8. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (*risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme*) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

9. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.
  10. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.
  11. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur.
  12. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.
- Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur.
13. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

14. İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

15. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

16. İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, mevzuatın gerektirdiği şartlar oluşmadığından değerlendirilmemektedir.

17. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

18. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Mardin Midyat Belediyesi 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bazı Harcamaların Duran Varlık Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi

2023 yılı ödeme emri belgelerinin incelenmesi neticesinde, bazı duran varlıklar için yapılan harcamalara ilişkin muhasebe kayıtlarında, söz konusu harcamalara ait tutarların ilgili duran varlık hesabına kaydedilmeden doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Kuruma ait bazı maddi duran varlık harcamalarına ilişkin tutarların; 255 Demirbaşlar Hesabına kaydedilmesi gerekirken bu harcamalar doğrudan giderleştirilmiş ve 630 Giderler Hesabında takip edilmiştir.

Bu duran varlıkları ilgilendiren harcamalar, mahalli idareler bütçe ve muhasebe yönetmeliği kapsamında söz konusu maddi duran varlık hesabında takip edilmelidir.

2023 Yılında Midyat Belediyesinde demirbaş olarak alınan masa sandalye bilgisayar ve aksesuarları vs. alımların gider olarak işlenmesindeki toplam tutar 3.183.000,00 TL dir.

Söz konusu tutarın 255 Demirbaşlar Hesabına kaydedilmemesi sonucu kurum bilançosunun duran varlıklar grubu bu miktar kadar eksik gözükmetedir.

Kamu idaresi cevabında personel yetersizliğinden dolayı kayıtların tutulamadığını personel alımı yapıp gerekli eğitimler verilince ilgili modülün yeni sürüm ile kullanılarak düzeltmelerin yapılacağını belirtmiştir.

Duran varlıkları ilgilendiren harcamalar, mahalli idareler bütçe ve muhasebe yönetmeliği kapsamında söz konusu maddi duran varlık hesabında takip edilmelidir.

BULGU 2: Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlık Hesapları İçin Amortisman Ayrılmaması

Kurum bilançosu incelendiğinde, duran varlıklar bölümünde yer alan; maddi ve maddi olmayan duran varlık hesapları için amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabını (-) düzenleyen 202'nci maddesinde

“ (1) Bu hesap, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılır.”

Hesabın işleyişini düzenleyen 203.üncü maddesinde ise, “Maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarları yılsonunda bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.”

denmiştir.

Aynı yönetmeliğin 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabını(-) düzenleyen 214'üncü maddesinde “ – (1) Bu hesap, maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılacakları süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılır.”

Hesabın işleyişini düzenleyen 215.inci maddesinde ise, “1) Maddi olmayan duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarları yılsonunda bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.”

denmiştir.

Buna göre kurum bilançosunda yer alan maddi ve maddi olmayan duran varlık hesap grupları için amortisman ayrılması ilgili yönetmeliğe göre zorunludur.

Kamu idaresi cevabında personel eğitimsizliğinden ötürü yapılan hataların düzeltilip amortismanın uygulanacağını belirtmiştir.

Kurum bilançosunda yer alan duran varlıklara ilişkin değerlerin daha doğru görülebilmesi adına kurum muhasebesinde söz konusu hesaplara ilişkin amortisman hesaplarının tutulması gerekmektedir.

BULGU 3: İstihdam Edilen İşçiler İçin Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması

Midyat Belediyesi muhasebe kayıtları üzerinde yapılan incelemelerde, ilgili mevzuatı gereği ödenecek olan kıdem tazminatları için karşılık ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği 281'inci maddesi, faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının; 330'uncu maddesi, ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının kullanılması gerektiğini düzenlemektedir. Hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarları 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedilmelidir. 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında kayıtlı tutarlardan vadeleri bir yılın altına düşen ve faaliyet dönemi içerisinde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatı tutarları ise 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına aktarılacaktır. Ödenen kıdem tazminatları 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, ödemenin şekline göre ilgili hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilecektir.

İlgili mevzuatı gereği çalışan işçilerin kıdem tazminatı ödemeleri, kıdem tazminatına hak kazandıkları dönemde ödenir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 51'inci maddesi gereği, kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri; bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği mali yılın muhasebe hesaplarında gösterilir. Bir tam yıl çalışan ve kıdem tazminatına hak kazanan işçilerin kıdem tazminatı karşılıkları, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na uygun olarak ilgili olduğu yıl faaliyet giderlerine yansıtılmalıdır. Böylece, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde yer alan Dönemsellik ve İhtiyatlılık ilkelerinin uygulaması sağlanmış olacak ve kıdem tazminatı giderleri ilgili oldukları dönemlerin faaliyet sonuçlarında yer alacaktır. Aksi halde yıllar itibariyle birikerek gelen kıdem tazminatı tutarı, ödendiği yılın gideri olarak muhasebeleştirilecektir. Bu durum ise giderlerin olması gerekenden fazla görünmesine neden olacaktır.

Kamu idaresi cevabında ilgili personele bu hesapların kullanımıyla ilgili eğitim verilip söz konusu hesapların kullanılmaya başlanacağını söylemiştir.

Sonuç olarak, 372-472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesapları kullanılmamaktadır ve istihdam edilen işçiler için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmamaktadır. Bahsedilen eksikliğin giderilmesi için kıdem tazminatı karşılığı hesapları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun olarak kullanılmalıdır.

BULGU 4: Enflasyon Düzeltmesi Hesabının Kullanılmaması

Kurumun hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre kullanılması gereken 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabının kullanılmadığı anlaşılmıştır.

Söz konusu Yönetmeliğin 377'nci maddesinde aynen “*Enflasyon düzeltmesi hesabı, parasal olmayan kalemlerin düzeltilmesi sonucu oluşan farkların izlenmesi için kullanılır.*” hükmü,

Hesabın işleyişiyle ilgili olarak 378'inci maddesinde ise “*Enflasyon düzeltmesi hesabına alacak ve borç yazılacak tutarlar aşağıda gösterilmiştir:*

a) Alacak

1) Parasal olmayan aktif kalemlerin enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu oluşan farklar bu hesaba alacak, ilgili hesaplara borç kaydedilir.

2) *Dönem sonunda bu hesabın borç bakiyesi bu hesaba alacak, 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına borç kaydedilir.*

b) Borç

1) *Parasal olmayan pasif kalemlerin enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu oluşan farklar bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilir.*

2) *Dönem sonunda bu hesabın alacak bakiyesi bu hesaba borç, 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına alacak kaydedilir.”*

hükmü yer almaktadır.

Buna göre enflasyondan kaynaklanan değer artışlarını parasal olmayan hesaplarda görebilmek için dönem sonunda muhasebe kayıtlarında 698 Enflasyon Düzeltmesi hesabı bu hesaplarla birlikte kullanılır.

Yapılan incelemede kurumun 2023 yılında 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabını kullanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında muhasebe programının eski sürüm olduğundan yeni sürüme geçilince ilgili hesabın kullanılacağını belirtmiştir.

Mevzuat hükümleri uyarınca; enflasyondan kaynaklanan değer artışlarını parasal olmayan hesaplarda görebilmek için 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabının kullanılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İlk Madde ve Malzemelerin Toplu Olarak Yıl Sonunda Giderleştirilmesi

Mardin Midyat Belediyesinin kullanmış olduğu ilk madde malzemelerin toplu olarak yıl sonunda giderleştirildiği görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin “Kapsam” başlıklı 2'nci maddesinin birinci fıkrasında;

Yönetmelik hükümlerinin genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerini ve bunlara ait taşınır malları kapsadığı” ifade edilmekte olup, “Taşınır Giriş ve Çıkış İşlemlerinin Muhasebe Birimine Bildirilmesi” başlıklı 30'uncu maddesinin ikinci fıkrasında ise; “Belediyelerde üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilmesi” gerektiği belirtilmektedir.

Dolayısıyla belediyelerde üç ayı geçmemek üzere üst yönetici tarafından belirlenmiş bir sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesinin, en geç ilgili dönemin son tarihi itibariyle muhasebe birimine gönderilmesi gerekmektedir.

Hal böyleyken Midyat Belediyesince süre belirlenmemiş olup, giderleştirme işlemi tek seferde ve yıl sonunda yapılmaktadır. Bu süreye uyulmaması nedeniyle de ilk madde malzeme hesabında 1.666.002,47 TL'lik yüksek bir tutarın beklediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında personel alımı yapıp gerekli eğitimler verildikten sonra ilgili modülün kullanılmaya başlanacağını ve zamanında kayıtların tutulacağını belirtmiştir.

Mevzuat hükümleri uyarınca ilk madde ve malzemelerle ilgili kayıtların zamanında tutulması gerekmektedir.

BULGU 2: Mahalli İdare Birliklerine Aktarılan Payların Doğrudan Giderleştirilmesi

Midyat Belediyesi tarafından mahalli idare birliklerine aktarılan payların Kamu İdareleri Payları Hesabına kayıt yapılmadan doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 276'ncı maddesinde; bu hesabın, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı, aynı Yönetmelik'in “Hesabın işleyişi” başlıklı 277'nci maddesinde ise; Bütçe geliri olarak tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların bir taraftan 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç; diğer taraftan 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak ve 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Aynı zamanda 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında kayıtlı tutarlardan nakden veya mahsuben ödenen tutarların 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, 2023 yılında Belediye tarafından Türkiye Belediyeler Birliğine 472.714,42 TL aidat ödemesinin 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına kaydedilmeden doğrudan gider olarak kaydedildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında personele doğru hesapların kullanılması yönünde gerekli eğitimler verilip kayıtların yapılacağını belirtmiştir.

Sonuç olarak yukarıda belirtilen mevzuat gereği, mahalli idare birliklerine aktarılacak payların muhasebe sisteminde takip edilebilmesi için 363 Kamu İdareleri Payları Hesabının kullanılması gerekmektedir.

BULGU 3: Belediye Meclisi Tarafından Başkan ve Encümene Mevzuata Aykırı Yetki Verilmesi

Belediye meclisi tarafından alınan meclis kararı ile taşınmazların satın alınması, takas edilmesi, taşınmazların satılması için belediye başkanı ve encümene yetki verildiği anlaşılmıştır.

07.01.2022 tarih ve 2022/5 sayılı meclis kararı örnek olmakla birlikte bu karar halen yürürlüktedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18/e maddesine göre taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek belediye meclisinin görev ve yetkileri arasındadır.

Kamu idaresi özetle Belediye meclisinin görev ve yetki alanına giren konularda meclisin karar almasının sağlanacağını ve bu konuda artık başkan ve encümene yetki verilmeyeceğini belirtmiştir.

Buna göre belediye meclisi tarafından genel bir karar alınıp, uygulanması için encümen ve belediye başkanına yetki verilmesinin mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmekte olup,

belediye meclisinin kendi görev ve yetki alanına giren hususlarda, yetki devri yapmadan ve işleyişini aksatmadan taşınmazlarla ilgili işlemler hakkında tasarrufta bulunması gereklidir.

Yine 10.01.2022 tarih ve 2022/8 sayılı meclis kararı ile yoksul ve muhtaçlara ayni ve nakdi yardım yapılması, amatör spor kulüplerin sporcu, antrenör ve yöneticilerine ödül verilmesinde encümene yetki verildiği anlaşılmıştır. Bu karar halen yürürlüktedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesine göre amatör spor kulüplerin sporcu, antrenör ve yöneticilerine ödül verilmesi belediye meclisinin görev ve yetkisi iken bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak aynı Kanunun 38/n maddesi gereğince belediye başkanının uhdesinde olan bir görev ve yetkidir.

Kamu idaresi özetle Belediye meclisinin ve başkanın görev ve yetki alanına giren konularda encümene yetki verilmeyeceğini belirtmiştir.

Belediye meclisi, encümeni ve belediye başkanının görev ve yetkileri iyice irdelenmeli, her bir organın kendi görev ve yetki alanına giren hususlarda karar alması sağlanmalıdır.

BULGU 4: Belediye Tarafından Kiraya Verilen Bazı İş Yerlerinin İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması

İdarenin ilgili birimlerinden alınan bilgilere göre, belediyenin yetki ve görev sınırları içinde, belediye tarafından kiraya verilen bazı iş yerlerinin iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunduğu görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*İşyeri Açma İzni Harcı*" başlıklı 81'inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılmasının "*İşyeri Açma İzni Harcına*" tabi olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, 10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'e göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bu Yönetmelik kapsamında faaliyet gösterecek işletmelerin ilgili belediyeden iş yeri açma ve çalışma ruhsatı almış olması gerekmektedir.

İdare tarafından kiraya verilen 21 adet iş yerinin incelenmesi neticesinde, iş yeri açma ve çalışma ruhsatını Midyat Belediyesinden alması gereken 20 adet iş yeri olduğu, bunlardan sadece 2 tanesinin söz konusu ruhsata sahip olarak faaliyette bulunduğu, buna bağlı olarak da belediyenin, iş yeri açma izni harcı geliri kaybına uğradığı tespit edilmiştir.

Belediyenin sahip olduğu söz konusu taşınmazların kiraya verilmesinden sonra faaliyette bulunan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine istinaden ruhsat düzenlenmesi hükümlerini haiz olmayan işletmeler için; iş yerlerinin ruhsatlandırılmasına ilişkin sürecin açıklanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında özetle; Belediyenin sahip olduğu söz konusu taşınmazların iş yeri açma ve çalışma ruhsatı alabilmesi için evvela binanın yapı ruhsatının ve yapı kullanma izin belgesinin olması gerektiğini, bunlar olmadan iş yeri açma ve çalışma ruhsatının alınamayacağını belirtmişlerdir.

Söz konusu taşınmazların yapı ruhsatının ve yapı kullanma izin belgelerinin alınması için gerekli yasal çalışmaların başlatılması, söz edilen belgelerin temin edildiği iş yerleri için iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmesi gereklidir.

BULGU 5: Mevzuat Gereği Kurulması Zorunlu Teftiş Kurulu Müdürlüğünün İhdas Edilmemesi

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik gereğince C-10 grubunda yer alan Midyat Belediyesinde; mevzuat gereği kurulması zorunlu teftiş kurulu müdürlüğünün ihdas edilmediği, görülmüştür.

Söz konusu yönetmeliğin Ek-1 sayılı tasnif cetvelinde Midyat Belediyesi büyükşehir ilçe belediyesi olarak C-10 numaralı grupta yer almaktadır.

Aynı yönetmeliğin Ek-2 sayılı Norm kadro standartları cetvelinde ise; belediyelerde yer alması gereken müdür kadroları sıralanmıştır. Buna göre C-10 grubunda yer alan Midyat Belediyesinde yönetmelik gereği teftiş kurulu müdürünün istihdam edilebilmesi için, teftiş kurulu müdürlüğünün kurulması zorunludur. Ancak denetim tarihi itibariyle henüz bu müdürlük kurulmamıştır.

Kamu idaresi cevabında mevzuat gereği kurulması zorunlu teftiş kurulu müdürlüğünün ihdasının meclisin haziran ayında yapılacak olağan toplantıda görüşülerek karara bağlanacağını söylemiştir

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik gereğince C-10 grubunda yer alan Midyat Belediyesinde mümkün olan en kısa sürede teftiş kurulu müdürlüğünün kurulması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>